

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 2.7.2008
KOM(2008) 409 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

Miljøpolitisk årsberetning for 2007

{SEC(2008)2150}

Indledning

2007 blev et vendepunkt for EU's miljøpolitik. De vigtigste forpligtelser fra det 6. miljøhandlingsprogram 2002-2012 er indfriet, som det fremgår af midtvejsrevisionen; nu gælder en yderligere styrkelse af vores indsats for gennemførelsen.

Miljøspørgsmål står nu fast øverst på den politiske dagsorden og lægger beslag på beslutningstagernes, mediernes og offentlighedens opmærksomhed. 80 % af EU's borgere anser miljøet for vigtigt for deres livskvalitet. Et godt eksempel herpå er klimaændringer, navnlig siden de europæiske stats- og regeringschefer vedtog energi- og klimaændringspakken i marts 2007. Hvor det har været muligt, er virkemidlerne blevet finjusteret som led i indsatsen for 'bedre regulering'. Udadtil har EU beholdt førertrøjen i miljøspørgsmål med god opbakning fra solide resultater på hjemmefronten og med gode bilaterale og multilaterale forbindelser med nøglepartnere. I de globale forhandlinger har EU sørget for at der er nået væsentlige fremskridt på adskillige områder, navnlig på klimaområdet på Bali-konferencen.

Men nu må vi forberede os på fremtidens store udfordringer og fastlægge en langsigtet visionær strategi: for bæredygtighed inden for forbrug og produktion, tilpasning til de ændringer i klimaet, der ikke kan afværges, og beskyttelse af den biologiske mangfoldighed. Vi bør udnytte den relativt tyndt besatte lovgivningskalender i 2008 og 2009 til at gøre fremskridt med disse spørgsmål nu. På internationalt plan står vi over for krævende forhandlinger for at sikre kommende internationale klimaaftaler og for at bevare og forvalte den biologiske mangfoldighed.

Der blev taget flere afgørende skridt i 2007

De miljøpolitiske rammebestemmelser er nu på plads

For det første satte energi- og klimapakken, der blev godkendt af Det Europæiske Råd i 2007, Europa på ret kurs mod en lavemissionsøkonomi.

EU har forpligtet sig til at mindske drivhusgasemissionerne med 30 % på den betingelse, at der indgås en international aftale. Men selv om der ikke bliver nogen aftale, lover Unionen en ensidig reduktion på mindst 20 % i 2020. Den sætter mål på 20 % for energi fra vedvarende energikilder og 10 % for biobrændstoffer i transportsektoren. I januar 2008 omsatte Kommissionen disse forpligtelser til konkrete foranstaltninger, da den vedtog pakken om klimaindsats og vedvarende energi. Den indeholdt forslag til a) en forbedret emissionshandelsordning, b) en byrdefordelingsordning for de ikke-kvotebelagte sektorer som vejtransport, bygninger, tjenesteydelser og landbrug, c) et direktiv med juridisk bindende mål for vedvarende energi, herunder et sæt bæredygtighedskriterier for biobrændstoffer, d) nye fællesskabsretningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og e) lovbestemmelser til at sikre miljøforsvarlige teknikker til opsamling og geologisk lagring af kuldioxid. Da den voksende produktion af biobrændstoffer er en af årsagerne til den senere tids stigninger i fødevarepriserne overalt i verden, vil Kommissionen overvåge de miljømæssige og samfundsmæssige virkninger af politikken og om nødvendigt foreslå, at kursen justeres.

Også på de andre politikområder har Kommissionen indfriet hovedforpligtelserne fra det sjette miljøhandlingsprogram. Alle syv temastrategier (luft, affaldsforebyggelse og -genanvendelse, havmiljø, jordbund, pesticider, naturressourcer og bymiljø) er forelagt medlovgi-

veren. Forslag til ledsagelovgivning er vedtaget eller under behandling i Rådet og Parlamentet.

Derudover er andre større initiativer sat i værk. Kommissionen har fremsat forslag til et nyt direktiv om industriemissioner, der samler og reviderer direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening og seks andre sektordirektiver. Det skærper emissionsgrænserne i visse sektorer, fastsætter normer for miljøinspektioner og udvider anvendelsesområdet til mellemstore fyringsanlæg. Den længe ventede Reach-forordning om registrering, vurdering og godkendelse af kemikalier er vedtaget, og Det Europæiske Kemikalieagentur har startet sit virke. Desuden er direktivet om miljøansvar trådt i kraft. Disse nøgleretsakter udgør grundlaget for en bæredygtig industri i Europa.

Med hensyn til ressourceforvaltning er der opnået enighed om et havstrategisk rammedirektiv, der kræver, at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at opnå god tilstand for havvand inden 2020. Og i juli sidste år trådte nye affaldsoverførselsregler i kraft, der bl.a. indeholder et forbud mod eksport af farligt affald til udviklingslande.

Fremskridtene har dog ikke været lige store i alle sektorer. Kommissionen beklager f.eks., at Rådet ikke er nået til politisk enighed om forslaget til et rammedirektiv om jordbundsbeskyttelse.

Midtvejsrevisionen af det sjette miljøhandlingsprogram bekræftede programmets hovedpunkter - klimaændringer, natur og biodiversitet, miljø og sundhed og naturressourcer og affald - og gjorde status. Den påpegede, at EU endnu ikke er på ret kurs mod bæredygtig udvikling; dens politikker vil - hvis de ellers gennemføres i fuldt omfang - først give resultater med tiden, og imens fortsætter miljøbelastningen med at stige: indsatsen må styrkes. Hvad angår klima og energi, blev denne vurdering også bekræftet i rapporten om den ajourførte Lissabonstrategi for vækst og beskæftigelse.

Nye finansieringsinstrumenter

Den nugældende flerårige finansielle rammes miljøpolitiske finansieringsinstrumenter blev taget i brug i 2007: Life+, som Rådet og Parlamentet vedtog i marts 2007 med en budgetramme på 2 143 mio. EUR for 2007-13, vil give midler til alle de fire højt prioriterede områder i det sjette miljøhandlingsprogram; heraf er halvdelen øremærket til natur og biodiversitet.

Det første af tre instrumenter, som ifølge rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation skal yde støtte til miljøinnovative små og mellemstore virksomheder, blev lanceret i 2007. 228 mio. EUR er øremærket til miljøinnovation i 2007-13.

Derudover har Kommissionen søsat temaprogrammet om miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi, med et første budget på 889 mio. EUR for 2007-13; det skal sørge for, at der tages hensyn til miljøforhold i udviklingspolitikken og andre eksterne politikker, og fremme EU's miljø- og energipolitik i udlandet. I 2007 er der afsat 74 mio. EUR til miljøprojekter. Der gives også støtte til miljøpolitikken gennem eksterne finansieringsinstrumenter, der trådte i funktion i 2007, f.eks. udviklingssamarbejdsinstrumentet, det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument og instrumentet for førtiltrædelsesbistand.

Det finansielle instrument for civilbeskyttelse, som Rådet indførte i 2007 med et budget på 189,8 mio. EUR for 2007-13, vil give støtte til alle EU-aktiviteter inden for civilbeskyttelse.

Bedre regulering er nu det centrale i udviklingen af miljøpolitikken

Overalt hvor det er muligt og hensigtsmæssigt, er bestræbelserne på at forenkle lovgivningen fortsat. Kommissionens forslag til nyt direktiv om industriemissioner giver f.eks. klarere og sammenhængende rammebestemmelser for industrien og skulle mindske de administrative omkostninger. En anden kommissionsbeslutning fra 2007 vil tydeliggøre overvågningen af emissionshandelsordningen og mindske indberetningskravene til anlæg med små emissioner.

Derudover har Kommissionen udsendt en grønbog om markedsbaserede instrumenter for at sætte gang i en debat om, hvordan man både i de enkelte lande og på fællesskabsplan kan give sådanne virkemidler større udbredelse, for tit er det dem, der giver mest miljø for pengene.

Bedre regulering kræver et solidt vidgrundlag for vurderingen af drivkræfter, belastninger, tilstand og virkninger på miljøområdet. Med ikrafttrædelsen af Inspire-direktivet har EU taget et stort skridt fremad mod at sikre, at de relevante rumdata kan findes, konsulteres og deles.

Kommissionen forsætter med at konsekvensanalysere alle sine større lovforslag. 2007 er det første hele år, hvor Udvalget for Konsekvensanalyse har gransket disse analyser.

Mere integration af miljøhensyn på andre politikområder

Styrkelsen af integreringsindsatsen afspejler den voksende enighed om, at bekæmpelsen af klimaændringer skal indarbejdes på de fleste politikområder. Den fjerde vurderingsrapport fra Det Mellemstatslige Panel for Klimaændringer bekræftede jo, at klimasystemets opvarmning er ubetvivlelig, og at virkningerne kunne blive alvorlige og kræve handling på mange politikområder. Det er en del af baggrunden for, at der er gjort fremskridt med at tage miljøhensyn i **transportpolitikken**, som ellers er et af de vanskeligste problemer i bekæmpelsen af klimaændringer og anden forurening. I 2007 stillede Kommissionen forslag om rammebestemmelser, der skulle gøre det muligt at nå 2012-målet for CO₂-emissioner fra nye biler på 120 g/km, og Rådet og Parlamentet har vedtaget nye normer (Euro 5 og 6) med strengere grænseværdier for emission af partikler og kvælstofoxider. Kommissionen har også foreslået nye emissionsnormer for tunge erhvervskøretøjer (Euro VI), som, når de er vedtaget, vil give os renere lastbiler og busser. Den foreslåede revision af brændstofkvalitetsdirektivet vil sætte svovlindholdet ned og mindske emissionen af forurenende stoffer og drivhusgasintensiteten af brændstoffer på livscyklusbasis. Direktivet om luftkvaliteten og renere luft, der blev vedtaget i april 2008, vil give mindre forurening med små partikler (PM_{2,5}) i byområder. Derudover har Kommissionen udsendt en grønbog om mobiliteten i byer og lanceret en offentlig høring om opfølgende foranstaltninger, der vil blive fremlagt i en handlingsplan for bytrafik i efteråret 2008, og stillet forslag om et direktiv om miljøhensyn ved offentlige indkøb af køretøjer.

Også på andre områder er der gjort fremskridt med at integrere miljøhensynet.

Landbrug: Den fælles landbrugspolitik indeholder en række virkemidler, der bidrager til miljøbeskyttelse og naturbevaring (f.eks. afkobling, krydsoverensstemmelse, landbrug/miljø og Natura 2000-betalinger), og Kommissionen godkendte 57 af 94 programmer for udvikling i landdistrikter i perioden 2007-13 svarende til et budget på 68 000 mio. EUR. Næsten halvdelen af disse midler vil gå til "Forbedring af miljøet og naturen".

Samhørighedspolitik: Kommissionen godkendte ved udgangen af 2007 næsten alle medlemsstaternes operationelle programmer og øremærkede 347 000 mio. EUR til perioden 2007-13. Omkring 28 % af disse midler er planlagt til investering i miljørelaterede projekter

og infrastruktur, hovedsagelig til bæredygtig transport (ca. 34 000 mio. EUR) og vand (ca. 22 000 mio. EUR), foruden til f.eks. vedvarende energikilder og energieffektivitet, affaldsforvaltning, risikoforebyggelse, naturbeskyttelse og ren teknologi.

Udvikling: Kommissionen har fortsat indsatsen for efterhånden at indarbejde bæredygtighedshensyn i aftalerne om udviklingssamarbejde både ved at fokusere på specifikke miljøemner og ved at integrere miljøhensyn i alt udviklingssamarbejde.

Sundhed: Midtvejs gennemgangen af handlingsplanen for miljø og sundhed 2004-2010 viste, at samarbejdet mellem miljøpolitik, sundhedspolitik og de tilsvarende forskningsområder er blevet udbygget.

Industripolitik: Kommissionen meddelte i midtvejs gennemgangen af industripolitikken, at den havde til hensigt at fremme de muligheder, der ligger i miljøudfordringerne for europæiske virksomheder, hvis de udnyttes hensigtsmæssigt. Den vil bakke dette op med en indsats for bæredygtig industripolitik og bæredygtighed inden for forbrug og produktion.

Forskning: Kommissionen har fortsat indsatsen for at integrere hensynet til miljømæssig bæredygtighed i forskningsprogrammerne. I det syvende rammeprogram for 2007-13 støtter miljø- og energitemaerne (med budgetter på henholdsvis 1 890 mio. EUR og 2 350 mio. EUR) udviklingen og gennemførelsen af miljøpolitikken, herunder forskning i energi- og klimaændringsspørgsmål.

Handel: Kommissionen har aktivt bestræbt sig på at indføre kapitler om bæredygtig udvikling i de regionale og bilaterale frihandels- og associeringsaftaler, den forhandler om i forskellige dele af verden. Inspirationen hertil kommer delvis fra de konsekvensanalyser, Kommissionen foretager af frihandelsaftalernes virkninger for bæredygtig udvikling, inden de indgås.

EU's internationale lederrolle i miljøpolitik bekræftet

De miljøpolitiske tiltag på hjemmefronten understøtter EU's bestræbelser på at fremme høje miljønormer på verdensplan. De internationale klimaforhandlinger i 2007 kulminerede med beslutningen på Bali om at arbejde intenst på at nå frem til en overordnet global aftale om en effektiv indsats efter 2012 og afslutte forhandlingerne i 2009. EU's mål er at nå frem til en aftale om bindende absolutte emissionsreduktionsmål for udviklingslande og om større bidrag fra udviklingslande, navnlig de nylig industrialiserede lande.

Der blev også gjort fremskridt på andre områder. Den 14. partskonference i konventionen om international handel med udryddelsestruede arter nåede til enighed om et niårigt moratorium for elfenbenssalg efter et engangssalg af statsejede lagre af uforarbejdet elfenben. For at garantere, at skovprodukter, der importeres til EU fra signatarlande, er lovlige, lancerede Kommissionen formelle forhandlinger for at nå frem til frivillige partnerskabsaftaler om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet med Indonesien, Ghana og Cameroun, og fortsatte forhandlingerne med Malaysia. Sammen med UNEP (De Forenede Nationers miljøprogram) oprettede Kommissionen Det Internationale Panel for Bæredygtig Ressourceforvaltning, der skal levere vægtig videnskabelig rådgivning om ressourceforvaltning til politiske beslutningstagere på verdensplan. Kommissionen videreførte ligeledes drøftelserne med kandidatlande og potentielle kandidater for at støtte deres gradvise tilpasning til EU-normerne og forberede kommende tiltrædelsesforhandlinger. Dialog og samarbejde om miljøspørgsmål blev fremmet med partnerlande i den europæiske naboskabspolitik og det strategiske partnerskab mellem EU og Rusland.

EU's miljøpolitik vinder stadig større legitimitet

Den seneste Eurobarometer-undersøgelse af de europæiske borgeres holdninger, der blev foretaget ved udgangen af 2007, bekræfter, at EU's miljøpolitik nyder udbredt støtte. I praktisk talt hver medlemsstat foretrækker de adspurgte, at beslutninger om miljøbeskyttelse træffes i fællesskab i EU (67 %) snarere end på nationalt plan. De anser ensartet europæisk lovgivning for nødvendig (82 %), er overbeviste om, at EU burde udvide bistanden til lande uden for EU for at hjælpe dem med at forbedre deres miljønormer (80 %), og de ville acceptere, at EU afsætter flere penge til miljøbeskyttelse på bekostning af udgifter på andre områder (78 %).

Den nye Lissabontraktat, der blev undertegnet i december 2007, styrker EU's handlekraft. Den indfører udtrykkeligt klimaændringer i EU's miljøpolitik og erkender, at EU har en vigtig rolle at spille i bekæmpelsen af dem på den internationale scene. Den giver også et klarere retsgrundlag for EU's indsats med hensyn til energi og civilbeskyttelse og understreger solidariteten mellem medlemsstaterne.

Men de globale udfordringer i 2008 og fremefter kræver nye impulser ...

Trods disse fremskridt må vi ikke slække på vores anstrengelser: dels kommer de praktiske virkninger først, når de politiske fremskridt på alle punkter er omsat i konkret handling, dels vil den kommende tids udfordringer kræve en endnu større indsats. Det blev fremhævet i den første statusrapport om EU's strategi for bæredygtig udvikling.

Yderligere opstramning af gennemførelsen

De miljøpolitiske rammebestemmelser og de fleste foranstaltninger er på plads, men medlemsstaternes gennemførelse af EU's miljølovgivning er ofte langsom eller ufuldstændig. Ved udgangen af 2007 var der indledt 479 traktatbrudssager om EU's miljølovgivning - det er 22 % af alle EU-sager. Størstedelen af sagerne vedrører dårlig anvendelse af EU's miljølovgivning, men der er også tilfælde af manglende gennemførelse eller ukorrekt gennemførelse i national lovgivning af direktiver.

Indsatsen for at forbedre gennemførelsen har Kommissionen ført videre ad to spor: på den ene side støtteforanstaltninger og på den anden sanktioner. Den har fremsat tværgående forslag, bl.a. om bedre oplysning, hjælp til problemløsning, større gennemsækelighed og mere effektiv håndtering af sager om overtrædelse af miljøreglerne. Der er tilrettelagt oplysningskampagner om forskellige emner i alle medlemsstater, bl.a. - pga. store huller i gennemførelsen og potentielt alvorlige miljøvirkninger - om affaldsoverførselsdirektivet og direktivet om deponering af affald. Kommissionen har foreslået et program for bistand til overholdelse af lovgivningen for at hjælpe små og mellemstore virksomheder med efteruddannelse, teknisk rådgivning og udbygning af støttenetværk.

Men derudover har Kommissionen udtaget stævning mod adskillige medlemsstater for ikke at have gennemført væsentlig miljølovgivning korrekt, og fremsat et direktivforslag, der skal sikre, at alvorlige miljølovsovertrædelser underkastes strafferetlige sanktioner i alle medlemsstater.

I 2008 vil Kommissionen intensivere støtten til medlemsstaternes og deres myndigheders gennemførelsesindsats gennem bedre informationsudveksling, vejledning og uddannelse. Gennem de eksterne hjælpeprogrammer vil EU fortsat støtte partnerlandene finansielt og teknisk for at hjælpe dem med at tilpasse deres miljøpolitik til EU's miljølovgivning, navnlig kandidatlandene og potentielle kandidater. Kommissionen har også besluttet at forelægge en

meddelelse, hvori den ridser op, hvordan vi kan forebygge overtrædelser af miljølovgivningen, og opstiller kriterier for, hvilke traktatbrudssager, der kræver den hurtigste og mest intense retsforfølgelse fra Kommissionens side. Den vil igen se på henstillingen fra 2001 om mindstekrav for miljøinspektioner.

Endelig skal det anføres, at der fra midten af 2008 vil blive ført en integreret oplysningskampagne over for interessenterne og offentligheden for sikre den størst mulige opbakning bag alle væsentlige politikker og initiativer.

En løbende indsats for at forenkle og forbedre politikken og instrumenterne

Da miljøpolitikken og integrationen af den på andre politikområder får stadig større betydning, må vi løbende arbejde på at maksimere dens effektivitet, omkostningseffektivitet og gennemskuelse. Derfor vil Kommissionen fortsat anvende principperne for bedre regulering på dette område.

I 2008 står direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr og direktivet om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr, for tur til revision. Derudover vil forordningen om stoffer, der nedbryder ozonlaget, blive ajourført og forenklet, og miljømærkeordningen og EMAS-ordningen (for miljøledelse og miljørevision) vil blive revideret for at forbedre procedurerne og mindske den administrative byrde for de deltagende virksomheder. Kommissionen og Det Europæiske Miljøagentur har i fællesskab udviklet i et "vandinformationssystem for Europa" (Water Information System for Europe, WISE), som fra og med 2010 skal omfatte alle de indberetninger, der skal foretages i medfør af de vandpolitiske direktiver. Og endelig vil Kommissionen videreudvikle det fælles miljøinformations-system SEIS (Shared Environmental Information System) og styrke GMES-programmet (global miljø- og sikkerhedsovervågning).

Rapporter om direktiverne om miljøvurdering og strategisk miljøvurdering viser, at de største muligheder for at forbedre effektiviteten ligger i medlemsstaterne. Kommissionen arbejder på at kunne udsende en vejledning om, hvordan udestående fortolkningsproblemer kan løses, hvordan direktiverne kan anvendes mere konsekvent.

Den kommende tids vigtigste udfordringer

Bæredygtighed

Som verdensøkonomien fungerer i dag, er den ikke bæredygtig. Allerede nu er vi årsag til miljøskader og udtømmning af ressourcerne. Jo rigere vi bliver i materiel henseende, jo mere belaster vi vores eget og vores handelspartners miljø. Samtidig er de nye industrilandes voksende befolkninger på vej mod det samme ressourceforbrug, som vi nu har i EU.

Fremtidens globale økonomi må nødvendigvis blive renere, slankere og snildere indrettet. I de regioner, der bliver de første til at tage denne udfordring alvorligt, vil økonomien snarere blomstre op i kraft af forandringerne end sygne hen, og de vil vinde i økonomisk og politisk indflydelse.

I 2008 vil Kommissionen fremlægge en handlingsplan for bæredygtighed inden for forbrug og produktion og bæredygtig industripolitik. Dens overordnede mål bliver at identificere og overvinde de hindringer for bæredygtighed i produktion og forbrug, som enten endnu ikke er gjort til genstand for politisk handling eller kan overvindes ved at styrke de bestående politikker og samordne dem bedre. Den vil udvide anvendelsesområdet for direktivet om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter, styrke produktmærkningen og harmo-

nisere incitamentene for bedre produkter og et snildere forbrug. Den vil omfatte revision af EMAS- og miljømærkeordningerne, fremme af grønne offentlige indkøb og påvirkning af forsyningskæden via detailhandlen. Som led i initiativet for etablering af pionermarkeder ("*Lead Market Initiative*") vil handlingsplanen omfatte foranstaltninger, der skal tilvejebringe gunstige rammevilkår for bestemte miljøbrancher. Vedtagelsen af rammedirektivet om affald, som ventes i 2008, vil bidrage til etableringen af et europæisk genbrugssamfund.

En vellykket politik forudsætter relevante målinger, og her har bruttonationalproduktet sine svagheder som indikator for fremskridt. Konferencen 'Hinsides BNP', der blev holdt i 2007, satte gang i processen med at supplere BNP med mere omfattende målinger af velstand og velfærd, som også omfatter sociale og miljømæssige forhold. Kommissionen vil i en meddelelse i 2008 ridse op, hvordan den agter at gå videre med disse idéer.

Tilpasning til klimaændringerne

Det står nu klart, at klimaændringerne bliver en af menneskehedens største udfordringer i de næste 100 år. Og for at tage den op må de politiske beslutningstagere tage fat på to forskellige, men fundamentalt forbundne spørgsmål.

Det første er at begrænse temperaturstigningerne for at undgå, at klimaændringerne får et katastrofalt omfang. Det tog vi fat på med vedtagelsen af klimaændringspakkerne i 2007 og begyndelsen af 2008 og med indledningen af forhandlingerne om en efterfølger til Kyoto-protokollen. EU presser stærkt på for en ny, global klimaændringsaftale, der vil resultere i ambitiøse nedskæringer af emissionerne, også inden for luft- og søtransporten. Under forberedelserne til FN's klimakonference i Poznan i december 2008 vil Kommissionen fortsat arbejde på de vigtigste byggesten i en fremtidig aftale, sådan som de blev identificeret i handlingsplanen fra Bali. Denne konference forventes at resultere i yderligere politiske pejlemærker for forhandlingerne om tiden efter 2012 under hensyntagen til resultaterne af andre klimaændringsmøder på højt niveau.

Men selvom verden holdt op med at udsende drivhusgasser i morgen, ville klimaet fortsat ændre sig i mange årtier fremover. Vi må altså tilpasse os, så vi kan håndtere det uafværgelige. Tilpasning betyder, at vi må finde måder at udnytte vandet mere effektivt på, udvikle tørketolerante afgrøder, sikre, at der passes ordentligt på skrøbelige og ældre mennesker under hedeølger, men også etablere spredningskorridorer over land for dyr og planter og styrke beskyttelsen af kystområder mod oversvømmelser.

Efter grønbogen om tilpasning til klimaændringer fra 2007 og meddelelsen om vandmangel og tørke - hvor den rigtige pris på vand og effektiv udnyttelse af vand blev gjort til centrale politiske mål - vil Kommissionen fremlægge en hvidbog om tilpasning til klimaændringerne. Her vil det blive undersøgt, hvordan tilpasningsprincipperne kan indarbejdes i de fælles politikker, f.eks. landbrugs-, fiskeri-, transport-, energi-, regionaludviklings-, forsknings- og sundhedspolitikken, og i denne forbindelse vil også den internationale dimension blive taget i betragtning.

Bekymringen for, hvad klimaændringerne vil betyde for befolkningsbevægelserne, navnlig i udviklingslandene, er stigende, og derfor vil Kommissionen også opbygge viden om denne relation. Den vil overveje, om der er behov for konkrete retningslinjer for EU's migrations- og udviklingspolitik.

Beskyttelse af den biologiske mangfoldighed

Tabet af biodiversitet er en global trussel, der er lige så alvorlig som klimaændringerne, og som det er lige så vigtigt at imødegå. I én afgørende henseende er det endnu mere bekymrende: der er ingen vej tilbage, når først en art er udryddet. Bevaring af den biologiske mangfoldighed er vores fremtidige livsforsikring. På den 9. partskonference i biodiversitetskonventionen, der fandt sted i Bonn i maj 2008, blev det vurderet, hvilke fremskridt der gøres hen imod at gennemføre konventionens beslutninger og nå dens mål om en betydelig nedsættelse af tempoet i tabet af biologisk mangfoldighed i perioden frem til 2010. Nu, hvor der kun er to år tilbage til 2010, traf konferencen beslutninger, der skal sætte fart i gennemførelsen på globalt, regionalt og nationalt plan. For yderligere at understrege vigtigheden af dette problem har Kommissionen sammen med Tyskland forelagt de første resultater af den økonomiske værdisætning af den biologiske mangfoldighed og økosystemets ydelser såvel som af omkostningerne ved ikke at gøre noget.

På hjemmefronten er der behov for en kraftigere indsats for at nå EU's mål om at standse tabet af biologisk mangfoldighed i 2010. Det Europæiske Miljøagenturs fjerde vurdering af situationen i Europa som helhed viste, at over 700 europæiske arter i øjeblikket er truet, mens antallet af invasive fremmede arter i den europæiske region som helhed fortsat er i stigning. I 2008 vil Kommissionen accelerere indsatsen for at gennemføre handlingsplanen for biodiversitet, arbejde videre med at udvide Natura 2000-nettet af bevaringsområder til også at omfatte havområder og fremlægge en serie skovpolitiske forslag for at bekæmpe ulovlig skovhugst og afskovning. Efter vedtagelsen af havstrategidirektivet vil der blive arbejdet videre med at oprette europæiske havregioner og opstille havstrategier med klare målsætninger.

Konklusion

Miljøpolitikken går stadig mere på tværs af alle andre politikområder og bidrager til at forme vores fremtid. Den er en motor for strukturændringer. Og det giver nye forpligtelser, nye risici og nye chancer.

Økonomiske muligheder er der masser af: Potentialet er enormt for de miljøtekniske industrier, og Europa bør udnytte - og drive på med udviklingen af - højkonjunkturen på de globale markeder. På det sociale plan er der tætte forbindelser mellem et sundt miljø og social retfærdighed og sammenhængskraft. Men i en overgangsperiode kan nogle sektorer og grupper blive hårdere ramt end andre. En stadig større del af den samlede politik må rette sig mod at tage højde for disse potentielle belastninger og søge at afbøde dem.

Hvis miljøpolitikken skal nå de mål, den sigter mod, må den foruden at indgå i sektorpolitikkerne også i stigende grad selv omfatte en økonomisk og social dimension. Vi må være opmærksomme på dens mulige følger på andre politikområder, gøre den mere omkostningseffektiv og fremme samspilsvirkninger over alt, hvor det muligt. Integration er nøglen til en bæredygtig fremtid.